

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 413/2011-25

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 29. septembra 2011 predbežne prerokoval sťažnosť M. P., L., a J. L., V., zastúpených advokátkou JUDr. J. O., L., vo veci namietaného porušenia ich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Okresného súdu Nitra č. k. 25 C/96/2008-299 z 23. novembra 2010 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť M. P. a J. L. **o d m i e t a** ako podanú oneskorene.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 16. augusta 2011 doručená sťažnosť M. P. a J. L. (ďalej len „sťažovatelia“), ktorou namietajú porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Okresného súdu Nitra (ďalej len

„okresný súd“) č. k. 25 C/96/2008-299 z 23. novembra 2010 (ďalej aj „napadnutý rozsudok“).

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že napadnutým rozsudkom rozhodol okresný súd o žalobe F. H. (ďalej aj „pôvodný žalobca“), ktorá mu bola doručená 24. júna 2008, tak, že určil, že nehnuteľnosti nachádzajúce sa v katastrálnom území B. zapísané na LV č... patria v celosti do dedičstva po pôvodnom žalobcovi, ktorý v priebehu zomrel a do konania na jeho strane vstúpili jeho právni nástupcovia (dedičia). Sťažovatelia boli v žalobe označení ako žalovaní v 1. a 2. rade. Na základe vykonaného dokazovania okresný súd dospel k záveru, „že nehnuteľnosti uvedené vo výroku rozhodnutia patria do dedičstva po nebohom F. H., keď z jeho strany prišlo k vydržaniu týchto nehnuteľností“.

Sťažovatelia ďalej uviedli, že «sme na strane predávajúcich uzavreli dňa 8. 7. 2008 s D. B. na strane kupujúceho kúpnu zmluvu, na základe ktorej sme kupujúcemu predali svoje spoluvlastnícke podiele nehnuteľností v k. ú. B. vedené Správou katastra Z. na liste vlastníctva číslo... ako parcely registra „C“ parcela číslo 113/7 vo výmere 1028 m², druh pozemku záhrady, parcela číslo 113/8 vo výmere 503 m², druh pozemku zastavané plochy a nádvoria, parcela číslo 113/44 vo výmere 288 m², druh pozemku záhrady a parcela číslo 113/56 vo výmere 128 m², druh pozemku záhrady. Vlastnícke právo v prospech D. B. bolo vkladom povolené dňa 8. 8. 2008 pod V:1137/2008. Kúpna cena bola vyplatená v hotovosti pri podpísaní zmluvy. Nesprávnosť vo výmere parcely číslo 113/7 a parcely číslo 113/56 bola opravená protokolom o oprave chyby v KN, X 206/2009 – č. z. 66/09 ako to vyplýva z katastrálnych údajov na liste vlastníctva.

O prebiehajúcom spore, ktorý sa týkal predmetu uvedenej kúpnej zmluvy, sme sa dozvedeli po zmluvnom prevode vlastníctva; a teda v čase prevodu sme nič o tom nevedeli, že by vlastníctvo pozemkov malo byť sporným.

V priebehu konania na Okresnom súde v Nitre pod sp. zn. 25 C/96/2008 sa D. B. dňa 10. 11. 2010 dostavil k sťažovateľovi M. P. a predložil mu vopred vypracované tzv. „uznávacie prehlásenie“, ktoré sťažovateľ v ten istý deň podpísal so záväzkom vrátiť v prípade neúspechu D. B. v spore sp. zn. 25 C/96/2008 do 7 dní od právoplatnosti rozsudku, ktorým bude žalobe žalobcov vyhovené, sumu 10.788,00 eur. Sťažovateľ M. P.

podpísal, že sumu 10.788,00 eur vráti, lebo bol pánom B. ubezpečovaný a sám bol tiež presvedčený, že spor vo veci určenia predmetu dedičstva nemôže dopadnúť ku prospechu žalobcov.

Listami datovanými dňa 14. 12. 2010 právna zástupkyňa D. B. JUDr. V. K. oslovila sťažovateľov listom označeným ako „oznam“, že v súdnom konaní bolo preukázané písomným dôkazom a výpoveďou svedkov, že F. H. nadobudol k nehnuteľnostiam vlastnícke právo titulom vydržania. Rozsudok sťažovateľom doručila vo fotokópii s tým, že sa s klientom rozhodli nepodávať voči rozsudku odvolanie z dôvodu vyhodnotenej dôkaznej situácie ako aj v snahe minimalizovať ďalšie finančné straty. Žiadala, aby do 7 dní odo dňa obdržania výzvy uhradili bezdôvodné obohatenie na účet číslo... sťažovateľ M. P. sumu vo výške 10.788,00 eur a sťažovateľ J. L. sumu vo výške 4.149,24 eur, ktoré finančné prostriedky prevzali od predávajúceho ako dohodnutú kúpnu cenu.

Následne, keď sa sťažovatelia dozvedeli, že D. B. nevyužil opravný prostriedok a že rozsudok nadobudol právoplatnosť dňa 22. 12. 2010, vrátili D. B. finančné prostriedky na vyššie uvedený účet. M. P. vrátil sumu 10.788,00 eur a J. L. vrátil sumu 4.149,24 eur.

Autoritatívnym rozhodnutím štátneho orgánu Okresného súdu v Nitre bolo rozhodnuté o tom, že vlastníctvo k pozemkom nachádzajúcim sa v kat. území B. zapísaným v LV č... ako parcely registra „C“ parc. č. 113/7 - záhrady o výmere 955 m², parc. č. 113/8 zastavané plochy a nádvoria o výmere 503 m², parc. č. 113/44 – záhrady o výmere 288 m² a parc. č. 113/56 – záhrady o výmere 201 m² patrí vcelosti do dedičstva po nebohom F. H... zomrelom dňa 11. 12. 2008.

Vlastníctvo k predmetným pozemkom v čase začatia sporu (žaloba bola podaná dňa 24. 6. 2008) sp. zn. 25 C/96/2008 patrilo do podielového spoluvlastníctva nám sťažovateľom, a preto sme boli postavení v predmetnom spore na strane žalovaných. Ako sme už uviedli, vlastnícke právo sme však previedli kúpnu zmluvou zo dňa 8. 7. 2008 na kupujúceho, pričom v čase prevodu sme o prebiehajúcom spore nemali žiadnu vedomosť. V priebehu sporu namiesto nás žalovaných pôvodných vlastníkov vstúpil do konania na strane pasívnej legitimácie nový vlastník D. B., a preto sme ako pôvodní vlastníci nemali možnosť počas celého konania ovplyvňovať jeho priebeh, a teda ani využiť riadne opravné prostriedky. V dôsledku výsledku súdneho sporu, z ktorého vyplynulo, že vlastníkom

predmetných pozemkov bol F. H., po ktorom tieto patria do jeho dedičstva, sme žalovanému D. B. vrátili kúpnu cenu.

Citovaným súdnym rozhodnutím sa cítim dotknutí na svojich právach, sme poškodení na svojich právach vlastníť majetok, lebo predmetné pozemky sme predali pred tým ako sme sa o podanej žalobe dozvedeli, a teda nie sme vlastníci predmetných pozemkov a kúpnu cenu – finančné prostriedky za predmetné pozemky sme v dôsledku výsledku sporu vrátili D. B., keďže súd určil, že vlastníkom predmetných pozemkov bol F. H. a patria do dedičstva po ňom a to na základe vydržania, a teda aj D. B. (na základe súdneho rozhodnutia v konaní sp. zn. 25 C/96/2008) stratil k predmetným pozemkom vlastnícke právo. D. B. však žiadnu ujmu na svojich právach neutrpel, keďže vrátením kúpnej ceny bol odškodnený.

V dôsledku uvedeného sme sa cítili byť oprávnenými osobami domôcť sa zrušenia súdneho rozhodnutia, ktorým bol porušený zákon postupom podľa § 243e OSP, preto sme dňa 20. 2. 2011 podali Generálnemu prokurátorovi podnet na podanie mimoriadneho dovolania proti rozsudku Okresného súdu v Nitre č. k. 25 C/96/2008-299 zo dňa 23. 11. 2010 z dôvodov v podnete uvedených (podnet pripájame).

Prostredníctvom Krajskej prokuratúry v Nitre listom pod č. k. Kc 44/11-5 zo dňa 3. 6. 2011 bol podnet na podanie mimoriadneho dovolania odložený pre absenciu zákonných dôvodov na podanie mimoriadneho dovolania. Oznámenie o odložení podnetu bolo našej právnej zástupkyňi doručené dňa 17. júna 2011.

Právoplatným rozhodnutím Okresného súdu v Nitre č. k. 25 C/96/2008-299 zo dňa 23. 11. 2010 boli porušené základné práva sťažovateľov z nižšie uvedených dôvodov, pričom o ochrane základných práv nerozhoduje iný súd. Sťažovatelia sa cítia byť dotknutí najmä tým, že postupom súdu boli porušené ich práva na súdnu ochranu, práva vlastníť majetok a práva na spravodlivé súdne konanie. Právne postavenie a právna istota sťažovateľov závisela od výsledku sporu v predmetnej veci, lebo sťažovatelia boli spoluvlastníkmi predmetu sporu v čase jeho začatia a v konaní postavení na strane pasívnej legitímácie, pričom hoci vlastnícke právo previedli na tretiu osobu v dôsledku výsledku sporu, kúpnu cenu poslednému vlastníkovi predmetu sporu vrátili. V dôsledku nespravodlivého rozhodnutia súdu sťažovatelia stratili svoj majetok.»

V ďalšej časti sťažnosti sťažovatelia podrobne analyzujú skutkový stav veci a tvrdia, že okresný súd na základe neúplne zisteného skutkového stavu a nesprávneho hodnotenia dôkaznej situácie „*vyvodil, že nehnuteľnosti uvedené vo výroku rozhodnutia patria do dedičstva po nebohom F. H., keď z jeho strany došlo k vydržaniu týchto nehnuteľností*“. S argumentáciou okresného súdu, ktorou odôvodnil vydržanie vlastníctva pôvodným žalobcom, sa sťažovatelia nestotožňujú, okrem iného poukazujú na to, že „*Súd pochybil, keď vôbec neupresnil obdobie, kedy mal vlastne žalobca (právny predchodca žalobcov) nastúpiť do držby nehnuteľností a právny záver súdu, že vydržacia lehota F. H. uplynula ku dňu 1. 1. 1992 je celkom nepreskúmateľný a arbitrárny.*“. Zároveň sťažovatelia upriamujú pozornosť aj na to, že podľa nich „*V predmetnej veci nielen že žalobcovia naliehavý právny záujem na určení tvrdeného práva neosvedčili, ale ani súd sa prvým predpokladom úspešnosti takejto žaloby vôbec nezaoberal. Otázku naliehavého právneho záujmu nezdôvodnil vo výroku svojho rozhodnutia, a preto rozhodol v rozpore s ust. § 80 písm. c) OSP.*“.

Podľa sťažovateľov okresný súd „*svojím postupom im odmietol prístup k súdu a odňal im možnosť konať pred súdom*“.

Námietky sťažovateľov smerujú aj proti tomu, že okresný súd „*neodpovedal v odôvodnení rozhodnutia na ich argumenty, nezaujal k ich ústnym, či písomným vyjadreniam žiadne stanovisko, neprihliadol ani na jeden dôkaz, ktorý súdu predložili na ochranu svojich záujmov...*“.

V nadväznosti na uvedené sa sťažovatelia domáhajú, aby ústavný súd vydal nález, ktorým vysloví, že napadnutým rozsudkom boli porušené ich v sťažnosti označené práva, zároveň žiadajú, aby bol predmetný rozsudok zrušený a vrátený okresnému súdu na ďalšie konanie a napokon taktiež požadujú, aby im bola priznaná úhrada trov konania.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Konanie o sťažnostiach je bližšie upravené predovšetkým v § 49 až § 56 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

Podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané zjavne neoprávnenou osobou, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Jednou zo základných podmienok prijatia sťažnosti na ďalšie konanie je jej podanie v lehote ustanovenej v § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde. Táto lehota je dvojmesačná a začína plynúť od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu, pričom pri opatrení alebo inom zásahu sa počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť. Nedodržanie tejto lehoty je zákonom

ustanoveným dôvodom na odmietnutie sťažnosti ako podanej oneskorene (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde). V prípade podania sťažnosti po uplynutí zákonom ustanovenej lehoty neumožňuje zákon o ústavnom súde zmeškanie tejto lehoty odpustiť (pozri napr. IV. ÚS 14/03, I. ÚS 64/03, I. ÚS 188/03).

Z pripojenej fotokópie rozsudku okresného súdu č. k. 25 C/96/2008-299 z 23. novembra 2010, ako aj zo samotnej sťažnosti vyplýva, že nadobudol právoplatnosť 22. decembra 2010, pričom sťažnosť bola ústavnému súdu doručená 16. augusta 2011 (na poštovú prepravu podaná 12. augusta 2011).

Aj keď sťažovatelia neboli v čase vydania napadnutého rozsudku účastníkmi konania, z obsahu sťažnosti, ako aj jej príloh je zrejmé, že mali vedomosť o tomto rozhodnutí (ešte predtým, ako nadobudlo právoplatnosť), ako aj o tom, že proti nemu žalovaný (ktorý vstúpil do konania namiesto nich ako pôvodných žalovaných) nepodá odvolanie. Vyplýva to z listu právnej zástupkyne žalovaného zo 14. decembra 2010, ktorým im túto skutočnosť oznámila a pripojila k nemu aj fotokópiu napadnutého rozsudku. Sťažovatelia preto vedeli, že márnym uplynutím lehoty na podanie odvolania nadobudol napadnutý rozsudok právoplatnosť. Vzhľadom na to dvojmesačná lehota na podanie sťažnosti ústavnému súdu im začala plynúť dňom 22. decembra 2010, a preto berúc do úvahy deň jej doručenia ústavnému súdu je bez akýchkoľvek pochybností zjavné, že sa tak stalo po uplynutí lehoty ustanovenej v § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde, t. j. oneskorene.

Ústavný súd ďalej dodáva, že podľa jeho ustálenej judikatúry mimoriadne opravné prostriedky, ktoré navrhovateľ (sťažovateľ) nemôže uplatniť osobne, nemožno považovať za účinné právne prostriedky nápravy, ktoré sú mu priamo dostupné. Ustanovenie § 243e ods. 1 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov neukladá totiž povinnosť (nevzniká právny nárok) vyhovieť každému podnetu. Je na voľnej úvahe generálneho prokurátora Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“) rozhodnúť o tom, či podá, alebo nepodá mimoriadne dovolanie (táto voľná úvaha je vylúčená iba v prípade, že zistí, že zákonné podmienky na podanie mimoriadneho dovolania

sú splnené). Oprávnenie na podanie mimoriadneho dovolania nemá charakter práva, ktorému je poskytovaná ústavnoprávna ochrana (napr. II. ÚS 42/01, I. ÚS 19/01).

Samotné podanie podnetu v prípade jeho nevyhovenia generálnym prokurátorom nie je totiž účinným právnym prostriedkom, ktorý právny poriadok Slovenskej republiky poskytuje každej osobe na ochranu jej základných práv alebo slobôd. Samotný podnet nie je teda iným právnym prostriedkom, ktorý je sťažovateľ v zmysle § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde povinný vyčerpať na ochranu svojich základných práv alebo slobôd ešte pred podaním sťažnosti ústavnému súdu.

Ústavný súd preto v danom prípade nemohol počítať začiatok plynutia dvojmesačnej lehoty podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde odo dňa doručenia prípisu Krajskej prokuratúry v Nitre právnej zástupkyňi sťažovateľov (t. j. od 17. júna 2011), ktorým im bolo oznámené, že zákonné dôvody na podanie mimoriadneho dovolania proti napadnutému rozsudku v tejto veci „*absentujú*“, a preto bol ich podnet na podanie mimoriadneho dovolania, ktorý podali v tejto veci 20. februára 2011, odložený.

Na základe tohto zistenia ústavný súd pri predbežnom prerokovaní odmietol sťažnosť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu, že bola podaná oneskorene.

Vzhľadom na to, že sťažnosť bola odmietnutá, ústavný súd sa ďalšími návrhmi v nej obsiahnutými nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 29. septembra 2011